

Sygn. akt III AUa 2104/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Ewelina Kocurek - Grabowska (spr.)
Sędziowie	SSO del. Beata Torbus SSA Maria Pierzycka - Pająk
Protokolant	Michał Eksterowicz

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2018 r. w Katowicach

sprawy z odwołania I. N. (I. N.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach

z dnia 6 sierpnia 2018 r. sygn. akt XI U 550/18

oddala apelację.

/-/SSO del. B.Torbus /-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA M.Pierzycka-Pająk

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2104/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 stycznia 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonej I. N. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Organ rentowy uznał, że w 10-leciu przed powstaniem niezdolności do pracy oraz przed złożeniem wniosku o rentę, ubezpieczona udokumentowała jedynie 1 rok, 1 miesiąc i 5 dni okresów składkowych

oraz 4 miesiące i 12 dni okresów nieskładkowych, łącznie 1 rok, 5 miesięcy i 17 dni, zamiast wymaganych 5 lat. Niezdolność ubezpieczonej powstała w okresie późniejszym, niż 18 miesięcy od ustania ostatniego okresu ubezpieczenia przypadającego na dzień 13 sierpnia 2013r.

Odwołanie od decyzji wniosła ubezpieczona wskazując, że jej stan zdrowia nie pozwala jej na podjęcie pracy, natomiast odmowa prawa do renty pozbawia jej całkowicie środków do życia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2018r. Sąd Okręgowy w Katowicach zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając ubezpieczonej I. N. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia od dnia 1 listopada 2017r. do dnia 30 czerwca 2020r.

Sąd I instancji ustalił, że I. N. urodziła się dnia (...) i posiada wykształcenie średnie zawodowe - laboranta. Z dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń wynika również, iż ubezpieczona była zatrudniona od dnia 1 września 1983r. do dnia 30 czerwca 2009r., pracując w (...) S.A. Grupa (...) w B. jako uczeń nauki zawodu elaboranta (montaż zapalników) oraz monter zapalników. Dotąd ubezpieczona leczyła się głównie psychiatrycznie i neurologicznie, wobec uzależnienia od alkoholi o rozpoznaniu zespołu psychoorganicznego. W 2004r. rozpoznano u ubezpieczonej obustronne bakteryjne zapalenie płuc, a w lipcu 2011r. i w listopadzie 2011r. encefalopatię alkoholowo-wątrobową. Orzeczeniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w T. z dnia 13 stycznia 2017r. ubezpieczona została uznana za osobę o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności od dnia 14 listopada 2016r. do dnia 31 stycznia 2019r., przy czym nie określono początkowej daty powstania niepełnosprawności. Podstawą orzeczenia o niepełnosprawności był stan zdrowia spowodowany chorobą psychiczną.

Jak ustalił Sąd Okręgowy, od dnia 1 listopada 2011r. ubezpieczona nie była uprawniona do żadnych świadczeń z zakresu ubezpieczenia społecznego, a powszechny wiek emerytalny osiągnie w dniu (...).

Sąd I instancji ustalił także, że w dniu 14 listopada 2017r. ubezpieczona złożyła wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia. Lekarz orzecznik organu rentowego orzeczeniem z dnia 8 stycznia 2018r. stwierdził, że ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy do dnia 31 stycznia 2019r. i niezdolność ta istniała na dzień złożenia wniosku. Zaskarżoną decyzją z dnia 29 stycznia 2018r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do wnioskowanego świadczenia uznając, że w 10-leciu przed powstaniem niezdolności oraz przed złożeniem wniosku o rentę, tj. od dnia 14 listopada 2007r. do dnia 13 listopada 2017r. udokumentowała jedynie 1 rok, 1 miesiąc i 5 dni okresów składkowych oraz 4 miesiące i 12 dni okresów nieskładkowych, łącznie 1 rok, 5 miesięcy i 17 dni, zamiast wymaganych 5 lat, a niezdolność ta powstała w okresie późniejszym, niż 18 miesięcy od ustania ostatniego okresu ubezpieczenia przypadającego na dzień 13 sierpnia 2013r. Organ rentowy stwierdził, że ubezpieczona udokumentowała 21 lat, 6 miesięcy i 26 dni okresów składkowych oraz 4 lata, 1 miesiąc i 26 dni okresów nieskładkowych, łącznie 25 lat, 8 miesięcy i 22 dni ogólnego stażu ubezpieczenia.

Sąd Okręgowy wskazał, że zespół biegłych sądowych składający się ze specjalisty z zakresu psychiatrii - lek. med. E. K. i specjalisty z zakresu psychologii - mgr Z. Z. w opinii z dnia 7 czerwca 2018r. rozpoznał u ubezpieczonej zespół amnestyczny w przebiegu wieloletniego uzależnienia od alkoholu, zmiany naczyniopochodne w obu półkulach mózgu (wyraźnie zmiany

w TK) oraz atrofię mózdzku. Biegłe po analizie dokumentacji medycznej przedstawionej przez ubezpieczoną w dacie badania stwierdziły, że pozostaje ona osobą częściowo niezdolną do pracy na okres 2 lat, tj. do dnia 30 czerwca 2020r., a niezdolność ta z dużym prawdopodobieństwem powstała już w listopadzie 2011r. i trwa nieprzerwanie do chwili obecnej.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, że odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy ustalił, iż organ rentowy nieprawidłowo odmówił ubezpieczonej prawa do świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy. Ubezpieczona od listopada 2011r. pozostaje częściowo niezdolna do pracy, która to niezdolność powstała w ciągu 18 miesięcy od ustania okresu jej ubezpieczenia. Nadto, w ostatnim 10-leciu przed dniem powstania niezdolności do pracy, legitymuje się co najmniej 5-letnim okresem składkowym i nieskładkowym oraz nie ma ustalonego prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub nie spełnia warunków do jej uzyskania.

Apelację wniósł organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, iż ubezpieczona spełniła ustawowe przesłanki do nabycia prawa do renty, gdy tymczasem nie spełniła przesłanki dotyczącej powstania częściowej niezdolności do pracy nie później, niż w ciągu 18 miesięcy od ustania okresu składkowego i nieskładkowego (tj. od 22 listopada 2009r.) Powołując się na wskazane zarzuty, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ubezpieczonej, względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przypomnieć wypada, że zgodnie z art. 57 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018r., poz. 1270), zwanej dalej ustawą emerytalną, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1. jest niezdolny do pracy;
2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

niezdolność do pracy powstała w okresach ubezpieczenia, albo nie później, niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Z kolei, zgodnie z art. 57 ust. 1 w zw. z art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednym z warunków ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy jest legitymowanie się okresem składkowym i nieskładkowym przez osoby, u których niezdolność do pracy powstała po ukończeniu 30 roku życia, wynoszącym 5 lat na przestrzeni ostatniego 10-lecia poprzedzającego zgłoszenie wniosku o przyznanie świadczenia lub zaistnienie tej niezdolności.

Spośród warunków wymaganych do przyznania prawa do świadczenia organ rentowy zakwestionował legitymowanie się przez skarżącą 5-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, przypadającym w ciągu ostatniego 10-lecia przed

zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed powstaniem niezdolności do pracy. Wykazanie spełnienia tych warunków stanowiło istotę sporu w niniejszym postępowaniu, przy czym, przedmiotowy spór sprowadzał się do daty powstania niezdolności do pracy.

Sąd I instancji, dokonując oceny stanu zdrowia ubezpieczonej w kontekście stwierdzenia niezdolności do pracy oraz daty jej powstania, na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wywiódł w pełni uprawnione wnioski, mieszczące się w zakresie zasady swobodnej oceny dowodów. Ustalony w sprawie stan faktyczny został poddany przez Sąd Okręgowy wnikliwej ocenie, która to ocena została przeprowadzona zgodnie z zasadami logicznego rozumowania, zasadami doświadczenia życiowego i zasadami prawa (art. 233 § 1 k.p.c.). W żadnym momencie Sąd Okręgowy nie uchybił wyżej zakreślonym zasadom dokonywania oceny dowodów.

Niewątpliwie, ocena stanu zdrowia ubezpieczonej, jako przesłanka warunkująca prawo do świadczenia, wymagała wiadomości specjalnych (art. 278

§ 1 k.p.c.) i musiała znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłego sądowego, posiadającego odpowiednią wiedzę medyczną - adekwatną do rodzaju dolegliwości ubezpieczonej (vide: np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 12 kwietnia 2000r.,

sygn. akt II UKN 498/99, OSNAP 2001 nr 19, poz. 597; 7 lipca 2005r., sygn. akt II UK 277/04, OSNP 2006 nr 56, poz. 97 oraz powołane w nim orzecznictwo z 14 marca 2007r., sygn. akt III UK 130/06).

Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłych o specjalnościach odpowiadających schorzeniom występującym u ubezpieczonej, tj. biegłej z zakresu psychiatrii -

lek. med. E. K. i specjalisty z zakresu psychologii - mgr Z. Z. w opinii z dnia 7 czerwca 2018r. Uzasadnienie wyroku Sądu I instancji zawiera szczegółowy opis opinii wskazując, że biegłe po analizie dokumentacji medycznej przedstawionej przez ubezpieczoną w dacie badania stwierdziły,

że pozostaje ona osobą częściowo niezdolną do pracy na okres 2 lat, tj. do dnia 30 czerwca 2020r. i niezdolność ta z dużym prawdopodobieństwem powstała

już w listopadzie 2011r., stąd nie zachodzi konieczność jego powtarzania. Zauważyć należy jedynie, że biegli zwrócili uwagę na automatyzm organu rentowego związany

z określaniem daty powstania niezdolności ubezpieczonej do pracy. Podnieśli oni,

że organ rentowy w swoim orzeczeniu z dnia 8 stycznia 2018r. za datę powstania częściowej niezdolności do pracy przyjął automatycznie datę wystawienia druku N-9 (druk N-9 neurolog wystawił z datą 22 listopada 2017r., a psychiatra z datą

2 października 2017r.)

Ocena daty powstania niezdolności do pracy ubezpieczonej dokonana

przez biegłych jest rzetelna i prawidłowa, a dodać należy, iż organ rentowy

w piśmie z dnia 10 kwietnia 2018r. przyznał, że niezdolność do pracy ubezpieczonej musiałaby najpóźniej powstać w dniu 9 listopada 2013r., wówczas zostałby

spełniony warunek posiadania 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych

w 10-leciu przed powstaniem niezdolności do pracy i powstania

niezdolności w ciągu 18 miesięcy od ustania okresów składkowych i nieskładkowych (k. 11 a.s.).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, skoro niezdolność do pracy istniała

u ubezpieczonej już od listopada 2011r. i miała ona charakter ciągły,

to istniała także na wskazaną przez organ rentowy datę 9 listopada 2013r. - warunkującą spełnienie obu przesłanek spornych, mianowicie posiadanie 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a także przesłankę powstania

niezdolności do pracy w ciągu 18 miesięcy od ustania okresów składkowych

i nieskładkowych.

Wobec tego, ustalenie przez ubezpieczoną przesłanek prawa do renty dokonane przez Sąd Okręgowy jest trafne, a zarzuty apelacji są niezasadne. Ubezpieczona spełnia warunki do przyznania prawa do świadczenia, a dodać trzeba, że pismem

z dnia 27 czerwca 2018r. organ rentowy stwierdził, że nie zgłasza zastrzeżeń do opinii biegłych powołanych przez Sąd Okręgowy, zgadzając się z ich stanowiskiem (k. 30 a.s.). Skoro ubezpieczona wykazała przesłanki warunkujące nabycie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, jej roszczenie może zostać zaspokojone.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny po myśli art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego.

/-/SSO del. B.Torbus /-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA M.Pierzycka-Pająk

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR